

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗАТУРБІННОГО ДИФУЗОРА НА ЕКОНОМІЧНІСТЬ ГАЗОТУРБІННОЇ УСТАНОВКИ ГТЕ-115 АТ «ТУРБОАТОМ»

Лапузін О. В., Суботович В. П., Юдін Ю. О., Малимон І. І.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Застосування дифузора за газовою турбіною суттєво збільшує коефіцієнт корисної дії турбіни, розрахований по тиску газу за дифузором

$$\eta_0 = \frac{\eta_{a^3}}{(1 - \xi \cdot \xi_{a\phi})}$$

В цій формулі η_{a^3} – розрахований по тиску газу перед дифузором відносний внутрішній ККД лопаткової частини турбіни, $\xi_{a\phi}$ – відносні втрати з вихідною швидкістю турбіни, ξ – коефіцієнт відновлення тиску у дифузори, замість якого часто використовується коефіцієнт повних втрат $\zeta_i = 1 - \xi$.

Визначити рівень підвищення потужності газової турбіни (і потужності ГТУ) за рахунок встановлення дифузора можна по формулі

$$\Delta N \approx G \cdot \left(\frac{C_1^2}{2} \right) \cdot \xi \cdot \eta_{a^3},$$

в якій G – витрата через останній ступінь, $\frac{C_1^2}{2}$ – абсолютна втрата з вихідною швидкістю турбіни, η_{a^3} – відносний внутрішній ККД останнього ступеня.

За орієнтовними оцінками АТ «Турбоатом» на номінальному режимі роботи ГТЕ-115 ККД турбіни $\eta_T = 0,91$, відносні втрати з вихідною швидкістю $\xi_{a\phi} = 0,03$, коефіцієнт відновлення тиску $\xi = 0,6$. Цим параметрам відповідає $\eta_{a^3} = 0,8936$. Таким чином наявність дифузора забезпечило підвищення ККД турбіни у 1,018 рази, а її потужності на 4,44 МВт (оскільки $G = 395$ кг/с, $C_1 = 215$ м/с, $\eta_{a^3} = 0,81$).

Завдяки наявності дифузора абсолютний електричний ККД ГТЕ-115 збільшився у 1,04 рази і досяг рівня у 33,12%.

Таким чином, роботи по модернізації дифузоров газова турбін є актуальними, оскільки при підвищенні коефіцієнта відновлення тиску в дифузори всього на 0,1 ККД турбіни підвищується у 1,003 рази, ККД ГТЕ-115 у 1,0066 рази, а потужність на 0,74 МВт.

Актуальними є також питання впливу дифузора на роботу ГТУ на змінних режимах, коли на вході в дифузор змінюється рівень швидкості потоку і кут його відхилення від осевого напрямку.